

Exemplar bezplatny

225.

Dyrektor
WŁADYSŁAW ZIEMIAŃSKI

Kierownik artystyczny
ZUZANNA ŁOZIŃSKA

Kierownik literacki
MIECZYŚLAW MARKOWSKI

„BŁĘKITNY PATROL” i JEGO AUTOR

Willis Hall

7 stycznia 1959 roku w londyńskim Royal Court Theatre odbyła się premiera sztuki „The Long and the Short and the Tall”. Willis Hall, autor sztuki, zaczerpnął jej tytuł z refrenu starej, popularnej i niezbyt przyzwoitej piosenki żołnierskiej. Na polskim gruncie filozoficzny sens tego refrenu najlepiej chyba wyraża apel zawarty w zwrotce, która zaczyna się od słów: „Kto żołnierza nie żałuje...” Autor nie od razu zdecydował się na ten tytuł. Po raz pierwszy jego sztuka wystawiona została na festiwalu edynburskim, w sierpniu 1958 roku. Zagrał ją tam, z wielkim powodzeniem, amatorski zespół studencki, Oxford Theatre Group. Sztuka nazywała się wówczas „Prawo wojny” („The Disciplines of War”). W parę dni później wystawił ją teatr zawodowy w Nottingham, pod innym tytułem, i dopiero w Londynie pojawiła się jako „The Long and the Short and the Tall”.

Jeśli autor trzykrotnie chrzcił swoje teatralne dziecko i za każdym razem inne nadawał mu imię, tłumacze również na różne sposoby radzili sobie z tytułem jego sztuki. W Niemczech na przykład „The Long and the Short and the Tall” znane jest pod tytułem „Koniec pieśni”. Na afiszach polskich teatrów sztuka Halla, za zgodą autora, nazywa się „Błękitny patrol” — tak jak brzmi kryptonim patrolu, złożonego z siedmiu brytyjskich żołnierzy, których wojenna przygoda jest treścią sztuki.

Londyńskie przedstawienie „Błękitnego Patrolu” zostało niezwykle gorąco przyjęte, zarówno przez publiczność jak i przez krytykę teatralną. Do sukcesu sztuki przyczyniła się świetna reżyseria Lindsaya Andersona, przyjaciela autora oraz doskonała obsada aktorska.

Krytyka londyńska z rzadko spotykaną jedno-myślnością wysoko oceniła sztukę i przedstawienie, witając w osobie młodego, 29-letniego autora wielką nadzieję angielskiej dramaturgii. Mervyn Jones recenzję w tygodniku „Tribune” zatytułował: „Nowy autor dramatyczny, którego czeka wielka przyszłość”. Alan Dent recenzję z „Błękitnego Patrolu” opatrzył następującym tytułem: „Najlepsza sztuka antywojenna od czasu „Kresu wędrówki””. Jeśli wziąć pod uwagę, że od czasu prapremiery „Kresu wędrówki” Sherriffa, sztuki upamiętnionej w Polsce wielką kreacją Józefa Węgrzyna, minęło lat trzydzieści, że w tym czasie napisano wiele sztuk antywojennych, i że wreszcie Alan Dent należy do krytyków surowych — jego ocena jest dla Halla tym większym komplemen-tem.

Nie sposób powtórzyć tu wszystkich pochwał, jakie zebrał autor „Błękitnego Patrolu” w swojej pod ciśnieniem okrutnych praw wojny.

Frank Jackson w „Reynolds News” napisał, że jest to najbardziej szczerą, najuczciwszą i najmniej sentymentalną z wszystkich sztuk o żołnierzach i wojennym rzemiośle, jakie widział w swym życiu.

Alan Brien w obszernej recenzji zamieszczonej w tygodniku „Spectator” zwrócił uwagę przede wszystkim na moralny problem dramatu Halla, na ukazany przez niego proces krystalizacji indywidualności ludzkich, dojrzewania charakterów pod ciśnieniem okrutnych praw wojny.

Cecil Wilson w „Daily Mail” chwali sprawność ręki Halla, dzięki której trzy warstwy sztuki: humor, wzruszenie i prawda ludzka łączą się w organiczną całość.

Myke Myson pisał w „Daily Worker” z entuzjazmem o sztuce Halla jeszcze w czasie edynburskiego festiwalu. Po londyńskiej premierze Myson najwięcej — jak zresztą wielu innych krytyków — chwali Halla za dialog i rysunek postaci. Recenzent „Daily Worker” stwierdza, że ujrzał świetną sztukę znakomicie zagraną i że przedstawienie w Royal Court było dla niego przeżyciem, jakiego od wielu lat nie zaznał w teatrze.

Angus Wilson, dobrze znany w Polsce pisarz angielski, podkreśla w recenzji zamieszczonej w tygodniku „Observer”, że sztuka Halla „daje wspaniałe możliwości aktorom”.

Harold Hobson, zamieścił w „The Sunday Times” obszerne studium dwóch wielkich aktorskich kreacji w „The Long and the Short and the Tall”: Peter O’Toole’a w roli Demfortha (Hobson uważa go za najlepszego spośród młodych angielskich aktorów) oraz Kenji Takaki, świetnego aktora japońskiego, który w sztuce Halla stworzył niezapomnianą postać japońskiego jeńca, niemego i wstrząsającego świadka walki jaka się toczy o jego życie.

Niedwuznaczna, ostra antywojenna wymowa sztuki i siła emocjonalna, z jaką autor wyraża swą prostą ludzką ideę, niwątliwie wielce się przyczyniły do powodzenia „Patrolu” u londyńskiej publiczności. Sukces Royal Court Theatre szybko odbił się echem w całym świecie. Sztuka w ciągu kilku tygodni została zakontraktowana przez kil-

Aleksander Fogiel

Bogusław Kozak

PAŃSTWOWE TEATRY DOLNOŚLĄSKIE
JELENIA GÓRA – WAŁBRZYCH

Willis Hall

BŁĘKITNY PATROL
(The Long and the Short and the Tall)
Sztuka w 2 aktach

Przełożył:
KAZIMIERZ PIOTROWSKI

Reżyseria i scenografia:
ALEKSANDER FOGIEL

Asystent reżysera:
BOGUSŁAW KOZAK

Premiera 16 maja 1962 r.
w Cieplicach Śl. Zdr.

V	VI	VII
4	7	18

Stękitny Patrol
W. Hall

Przem. 16. V Ciężl.
reż. scen. A. Fogiel

OSOBY:

Nr 465 sierżant Mitchen . . . — ALEKSANDER FOGIEL
 Nr 839 kapral Jchnstone . . . — BOGUSŁAW KOZAK
 Nr 594 kapr. służb. czyn. Macleish — STANISŁAW ŁOPATOWSKI
 Nr 632 szeregowiec Whitekar . . — WIESŁAW NOWOSIELSKI
 Nr 777 „ Evens . . . — BOLESŁAW ANDRZEJCZYK
 Nr 877 „ Bemforth . . . — PAWEŁ BALDY
 Nr 611 „ Smith . . . — EUGENIUSZ SZATKOWSKI
 Jeniec . . . . . — STEFAN MIEDZIŃSKI

Rzecz dzieje się w dżungli malajskiej w czasie marszu Japończyków na Singapore.

Kontrola tekstu:
Krystyna Kozak

Przedstawienie prowadzi:
Władysław Sawko

Bolestaw Andrzejczyk

Pawet Baldy

Stanisław Łopatowski

Stefan Miedziński

Wiesław Nowosielski

Eugeniusz Szatkowski

kanaście teatrów i dotarła aż do Australii i Nowej Zelandii. W Berlinie zachodnim wystawił „Błękitny Patrol” Shiller Theater, w iscenizacji słynnego reżyseria, Barloga. W Paryżu grał tę sztukę teatr „Vieux Colombier”.

Hall za prawo sfilmowania „Patrolu” otrzymał najwyższe honorarium, jakie brytyjscy producenci filmowi wypłacili kiedykolwiek autorowi (30.000 funtów). W filmie pod tym samym tytułem wielki sukces odniósł znany angielski aktor teatralny i filmowy, Laurence Harvey — w roli Bemfortha.

Sztuka ukazała się w kilku wydaniach i wyszła też w przeróbce powieściowej.

Willis Hall stał się nagle w trzydziestym roku życia (urodził się w Leeds, w roku 1929) sławnym i bogatym człowiekiem. Posypały się kuszące propozycje filmowe i teatralne. Ale sława i majątek nie przewróciły w głowie młodemu pisarzowi. Jak przedtem, co dzień zamyka się w swej londyńskiej kryjówce, której adres znają tylko jego najbliżsi, i od godziny 9-ej rano do 6-ej wieczór, z krótką przerwą na lunch, wytrwale pracuje. Dzięki temu ascetycznemu trybowi życia Hall, choć na drogę kariery pisarskiej wszedł za ledwie w roku 1953, jest autorem ponad 50 sztuk telewizyjnych i słuchowisk radiowych. Wiele spośród utworów, które Hall napisał dla telewizji i radia, jest znanych daleko poza granicami Wielkiej Brytanii. Cykl słuchowisk pod tytułem „Królewscy astrologowie” znany jest słuchaczom radia w Niemczech, Szwecji, na Malajach, w Jugosławii, Południowej Afryce i Nowej Zelandii. Sztuka Halla dla dzieci pod tym samym tytułem grana była przez teatry angielskie i holenderskie.

Na początku roku 1960 jury złożone z wybitnych przedstawicieli angielskiego teatru i krytyki uznało „The Long and the Short and the Tall” za najlepszą sztukę roku 1959 i przyznało jej autorowi nagrodę ufundowaną przez pismo „Evening Standard”.

W roku 1960 Hall wespół z młodym angielskim pisarzem, Keith Waterhouse'm, autorem głośnej powieści pt. „Billy kłamca”, napisali komedię pod tym samym tytułem. „Billy kłamca” na scenie londyńskiej grany był ponad 600 razy, co jest rzadko notowanym sukcesem. Do powodzenia tej komedii wielce przyczynił się Albert Finney w roli Billy'ego, znakomity aktor angielski, który równocześnie odniósł wielkie zwycięstwo w filmie „Z soboty na niedzielę”, granym obecnie w Polsce. „Billy kłamca” przyniósł majątek młodej spółce autorskiej. W tej chwili Anglicy kręcą film, oparty na tej sztuce. W najbliższym czasie „Billy kłamca” wystawiony będzie na Broadwayu.

Hall i Waterhouse napisali razem kilka sztuk, m.in. „Cereemonie”, grane ostatnio z dużym powodzeniem na licznych scenach angielskich. W kwietniu odbędą się w Londynie premiery dwóch ich najnowszych sztuk — komedii „Wszystkie skarby świata” i rewii muzycznej pod tytułem „Anglia, nasza Anglia”.

Hall i Waterhouse są też autorami scenariuszy kilku znanych filmów angielskich.

Autor „Błękitnego Patrolu” nie zawiódł pokładanych w nim nadziei. Wraz ze swym literackim współnikiem należy dziś do najbardziej granych angielskich autorów dramatycznych.

Kazimierz Piotrowski

Kierownik Techniczny
MIECZYŚLAW KULCZYK

Kierownik sceny
TADEUSZ TAKIELA

Brygadler sceny
JAKUB TAKIELA

Światło
WALERIAN STOLARCZYK

Rekwizyty
RYSZARD WOJNAROWSKI

Kierownicy pracowni:
Krawieckiej
EMILIA RACHOWICZ
p. o. MARIA MIEDZIŃSKA

Elektrotechnicznej
BENEDYKT ZIENTALAK

Stolarskiej
FRANCISZEK NOWAK

Perukarskiej
JÓZEFA GRABOWSKA

Malarskiej
HELIODOR JANKOWSKI

Tapicerskiej
WIKTOR GODYŃ

Szewskiej
ALEKSANDER DRAL

Główny Rekwizytor
MIROŚLAW RAKOWICZ

Prace Modelatorskie
HENRYK MOTEKAT

